

HANDLINGSPLAN FÖR

En regional mat- och livsmedelsstrategi för Gotland

2016-2025

Mat- och livsmedelsnäringarna – ett styrkeområde för gotländsk utveckling och tillväxt

2018-03-07

MED FINANSIERING FRÅN

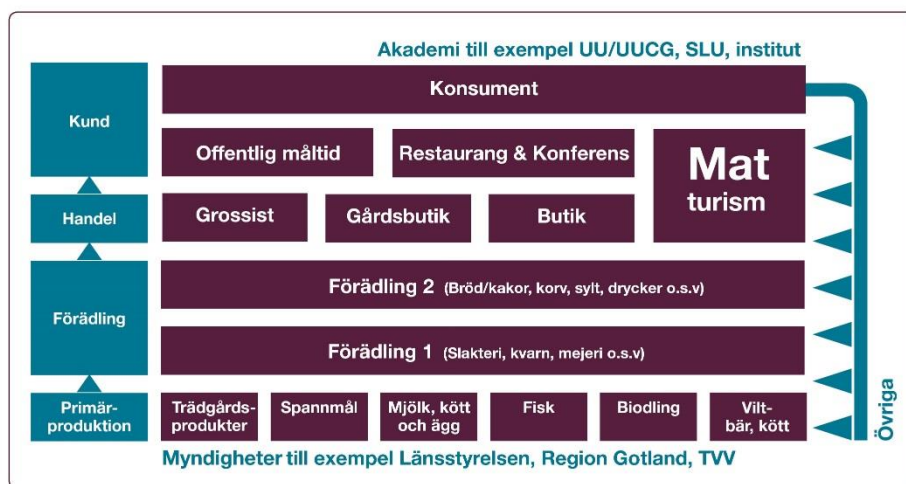
Region
Gotland

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Strategin i korthet.....	4
1.3 Förutsättningar för handlingsplanen	5
2. HANDLINGSPLANENS AKTIVITETER	6
2.1 Definitioner.....	6
2.2 Förklaringar projekt.....	6
2.3 Övergripande perspektiv: samarbete och samverkan	7
2.4 Övergripande perspektiv: hållbar tillväxt.....	8
2.5 Utvecklingsområde: fortsatt varumärkesarbete	8
2.6 Utvecklingsområde: omvärldsbevakning	9
2.7 Utvecklingsområde: marknadsutveckling	10
2.8 Utvecklingsområde: ökad förädlingsgrad.....	11
2.9 Utvecklingsområde: kompetensutveckling och kompetensförsörjning	12
2.10 Utvecklingsområde: innovation och produktutveckling	13
2.11 Företagsstöd som ska bidra till utveckling	16

1. INLEDNING

Denna handlingsplan syftar till att konkretisera arbetet med genomförande av såväl "En regional mat- och livsmedelsstrategi för Gotland 2016-2025" som "Tillväxtprogram för Gotland 2016-2020" (vari aktiviteter inom "Hållbara Gotland" är en delmängd). Planen är alltså ett viktigt verktyg för det regionala tillväxtarbetet och målsättningen är att den ska samla och synliggöra aktiviteter som genomförs och planeras att genomföras för att möta identifierade utmaningar och bidra till att nå uppställda mål. I vissa fall är det även relevant att visa på redan genomförda aktiviteter, vilka kan ha bäring på beslut för kommande insatser hos såväl enskilda företag som hos offentliga finansierare.

Figur 1. Schematisk bild över mat- och livsmedelsystemet

Handlingsplanen är ett levande dokument som uppdateras kontinuerligt i det löpande arbetet. Uppdatering av planen sker i dialog med mat- och livsmedelsystemets olika delar och aktörer, inklusive akademi, relevanta offentliga aktörer och andra organisationer (se figur 1). Det formella ansvaret för handlingsplanen har Region Gotland och Länsstyrelsen, men det är det breda engagemanget och samarbetet mellan det privata näringslivet, akademi

och det offentliga som är förutsättningen för att långsiktigt och hållbart utveckla det styrkeområde som mat- och livsmedelsnäringarna på Gotland utgör.

Myndigheterna har under perioden 2017-2019 avsatt resurser, i form av en processledare med placering på Gotland Grönt Centrum, för att ta fram såväl som uppdatera handlingsplanen. Processledaren har även ansvar för att stötta arbetet med att redan identifierade insatser drivs framåt i genomförandet, liksom arbetet med att identifiera kommande insatser. Resursen har även ansvar för att säkra att det i slutet av 2019 finns en tydlig struktur och ansvarsfördelning för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Medverkan från näringslivet är viktig bland annat eftersom majoriteten av utvecklingsresurserna vid näringslivsutveckling kommer från företagen själva. Det är i företagen den stora mängden utvecklingstid satsas och det är också där den största andelen ekonomiska resurser finns. Företagen är också de som tar riskerna i utvecklingsarbetet och det är där tillväxt i form av ökad omsättning och sysselsättning sker. Olika typer av offentliga medel i form av ekonomiskt stöd och utvecklingsprogram kan endast påskynda och stimulera utveckling inom ett visst område. Det är dock viktigt att det offentliga stödssystemet kring företagen är samordnat och arbetar mot gemensamma mål.

För genomförandet av det regionala tillväxtarbetet är det viktigt att hänsyn tas till faktorer som miljö, folkhälsa, mångfald och jämställdhet, liksom behov och förutsättningar som olika generationer och grupper av konsumenter kan ha eller stå för. Det är även viktigt att hålla ett "öra mot marken" och ta in inte bara ändrade marknadsförutsättningar, utan även samhällsförändringar. Ett exempel på det senare är om livsmedelsförsörjning ur ett beredskapsperspektiv ska tas hänsyn till på något sätt.

Kommunikation är avgörande för att strategin ska kunna förverkligas och en kommunikationsplan kopplad till handlingsplanen ska fortfarande tas fram. Den ska visa på vilka kommunikationsinsatser och kommunikationskanaler som krävs för att stödja genomförandet av strategin.

1.1 Bakgrund

”En regional mat- och livsmedelsstrategi för Gotland 2016-2025” har tagits fram i samverkan mellan näringsliv, organisationer och myndigheter. I oktober 2016 beslutades den av Region Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län. Strategin slår fast en gemensam väg framåt i syfte att utveckla och stärka området för mat och livsmedel. Området är, tillsammans med besöksnäringen, ett av Gotlands två styrkeområden, vilka pekades ut i styrdokumentet ”Tillväxtprogram för Gotland 2016-2020”.

Som namnet antyder är den gotländska strategin mer än en strategi för ökad livsmedelsproduktion. En kanske självklar utgångspunkt för en lyckosam satsning på mat är konsumenten och själva måltiden. Grundsynen i strategin är att området för mat och livsmedel är ett system med olika delar (kund, handel, förädling och primärproduktion) och en rad olika aktörer som alla är viktiga för att skapa tillväxt. Utvecklingen måste utgå ifrån krav och behov från hela systemet, liksom även från samhällets behov och marknadsbehov.

1.2 Strategin i korthet

Strategins kärna är att de gotländska mat- och livsmedelsnäringarna, utifrån ett hållbarhetsperspektiv och genom **samarbete, nytänkande** och **affärsmässighet**, ska stimulera fler i Sverige och utomlands att köpa mat från Gotland. Strategins övergripande mål är att **öka värdet av mat och livsmedel från Gotland**. Det ska ge förutsättningar att till år 2025 nå fyra målbilder:

- ännu fler personer i Sverige och utomlands har positiva associationer till och väljer mat från Gotland

- utvecklingen inom området präglas av ständig förflyttning mot ökad hållbarhet
- regionalt, nationellt och internationellt samarbete stärker Gotlands konkurrenskraft
- Gotlands mat- och livsmedelsnäringar satsar på marknads- och produktionssamarbeten, investeringar och ökad förädling

Sex olika utvecklingsområden har identifierats (*se figur 2*), d v s områden som är viktiga att arbeta med för att utveckla Gotlands position inom mat och livsmedel. Viktigt i resonemanget är att Gotland och gotländska aktörer inom området inte är isolerade, utan Gotland, liksom andra regioner, är beroende av en omvärld – som förändrar sig. Det är nödvändigt med förståelse för att till exempel ny kunskap, andras erfarenheter och tillvägagångssätt, samt större aktörers roller och ansvar är en självklar del av Gotlands utveckling.

Utvecklingsområdena handlar om att fortsätta utveckla och omsätta Gotlands goda renommé inom mat och livsmedel i varumärkessyfte, skapa förståelse och därefter metoder för hur omvärldsbevakning behöver påverka företagens affärsmässiga val, samt utveckling av den potential som nya såväl som ytterligare bearbetade marknader ger. Att öka förädlingsvärdet bedöms vara den viktigaste faktorn för att öka omsättning och sysselsättning i systemet. Att öka förädlingsvärdet hänger intimt samman med bland annat innovation och produktutveckling som baserar sig på omvärldskunskap och forskningsrön.

Ett kritiskt område för systemets utveckling är kompetensförsörjning eftersom det idag är brist på arbetskraft inom flera efterfrågade yrken. Det finns dessutom behov av kompetensutveckling av befintliga företagsledare och personal.

Figur 2. Två övergripande perspektiv och sex utvecklingsområden

Två övergripande perspektiv spänner över alla utvecklingsområden och ger därför det grundläggande förutsättningarna för allt arbete: **samarbete och samverkan**, samt **hållbar tillväxt** (se figur 2). Den hållbara utvecklingen är baserad på de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Med större medvetenhet, ökad kunskap och systematik möjliggörs en gradvis och kontinuerlig förflyttning mot ökad hållbarhet.

Samverkan handlar, enkelt uttryckt, om att ha en gemensam syn på vad som behöver göras och att ”dra åt samma håll”. Samarbete däremot innebär att olika parter konkret arbetar tillsammans för att nå gemensamt uppsatta mål - i den löpande affärsverksamheten eller i olika projekt. Ökad samverkan och samarbete har identifierats som viktigt såväl inom som mellan de olika delarna i systemet, till exempel mellan offentlig och privat sektor, mellan näringsliv och forskning, och mellan företagen.

1.3 Förutsättningar för handlingsplanen

1.3.1 Levande dokument och angivna aktiviteter

Som redan nämnts ska handlingsplanen vara ett levande dokument som uppdateras kontinuerligt, med en formell uppdatering per år. Denna första version innehåller 46 aktiviteter - konkreta aktiviteter under genomförande eller i planeringsfas, såväl som aktiviteter som i dialog inom mat- och livsmedelssystemet behöver konkretiseras inför nästa steg. Till kommande revideringar är målsättningen att planen utvecklats mot en mer konkret nivå som bland annat innehåller aktiviteter med ansvariga från olika delar av systemet.

I handlingsplanen är aktiviteterna redovisade under rubriker för dels de övergripande perspektiven, dels de sex utvecklingsområdena. Många aktiviteter möter utmaningarna inom flera utvecklingsområden. För att det ska bli överskådligt redovisas de under det område där aktiviteten bedöms ha störst effekt. I undantagsfall redovisas särskilt omfattande aktiviteter (till exempel större projekt med bred ansats) under flera utvecklingsområden, men då med en förklaring.

1.3.2 Aktiviteternas mål

Målsättningen är att handlingsplanens prioriterade aktiviteter ska innehålla konkreta och mätbara mål och indikatorer. I denna första version är det få aktiviteter som är så konkretiserade. Exempel på möjliga mål finns i strategins bilaga 2. I ”Tillväxtprogram för Gotland 2016-2020” återfinns bland annat nedan, ej konkretiserade, mål.

- Ökat antal konkreta samarbeten inom olika områden, vilka bidrar till ökad konkurrenskraft.
- Etablering av en plattform för gemensam och systematisk omvärldsbevakning, som bidrar till ett välunderbyggt beslutsfattande.
- Ökad förädlingsgrad (räknat både i volym och antal produkter) med fler företag och fler anställda.
- Ökad försäljning såväl på som utanför hemmamarknaden Gotland.

2. HANDLINGSPLANENS AKTIVITETER

2.1 Definitioner

Handlingsplanen ska vara ett verktyg för genomförandet av strategin (och tillväxtprogrammet). Nedan finns förklaringar på de begrepp som används i sammanställningen av handlingsplanens aktiviteter.

Aktivitet: konkret åtgärd i syfte att nå ett eller flera relevanta mål

Ansvarig: företag, organisation eller myndighet som tar ansvar för att aktiviteten genomförs. Om aktiviteten är ett projekt är det projektägaren som anges.

Nyckelaktör: företag, organisation eller myndighet som är avgörande för att aktiviteten ska kunna genomföras (men som inte är ansvarig)

Mål: mätbara mål på operativ nivå, direkt kopplade till specifik aktivitet

Målgrupp: led i mat- och livsmedelssystemet eller specifika aktörer som har väsentlig nytta av att aktiviteten genomförs

Genomförande: vid vilken tidpunkt/under vilken tidsperiod som en aktivitet ska genomföras

Status: aktivitetens status vid publicering av denna version av handlingsplanen (

Finansiering: uppskattat finansieringsbehov (A) respektive tänkt finansieringskälla (B). Oavsett om det avser privat och/eller offentlig finansiering.

2.2 Förklaringar projekt

Ett antal projekt pågår som direkt syftar till att utveckla och stärka mat- och livsmedelsnäringarna och systemet. Det finns även projekt som syftar till att

utveckla i ett bredare perspektiv. Kännetecknande för dessa större projekt är att de möter utmaningar inom flera utvecklingsområden. Nedan beskrivs ett antal viktiga, nu pågående, projekt.

A. Projekt ”Gotland är mat - mat är Gotland”. Projektägare: Länsstyrelsen. Finansiering: totalt 3 550 tkr genom Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland). Genomförande av den regionala mat- och livsmedelsstrategin under perioden 2017-2019. Det offentliga har hörsammat behov som framkom i arbetet med strategin och genom det statliga näringslivspaketet Hållbara Gotland haft möjlighet att realisera den gemensamma resursen, i handlingsplanen benämnd ”processledare”.

B. Projekt ”Samverkansplattform för tillväxt inom livsmedelssystemet på Gotland (i korthet: ”Ökad livsmedelsförädling”). Projektägare: Gotland Grönt Centrum AB. Finansiering: totalt 7 181 tkr genom Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland) och Europeiska regionalfonden, samt till viss del deltagaravgifter. Projektet är brett och innehåller ett antal delområden.

C. Projekt ”Ny industriell utveckling” (i korthet: ”Almi Expand”). Projektägare: Almi Företagspartner Gotland AB. Finansiering: totalt 18 879 tkr genom Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland), samt deltagaravgifter (1 528 tkr). Ett brett projekt som innehåller aktiviteter inom flera områden med utgångspunkt från företagets behov.

2.3 Övergripande perspektiv: samarbete och samverkan

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Extra kommentarer
Tillsättning och etablering av en gemensam resurs för Gotland för genomförande av den regionala mat- och livsmedelsstrategin	Region Gotland och Länsstyrelsen (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Effektmål för resursen: - etablera och kontinuerligt uppdatera handlingsplan - tillse att prioriterade aktiviteter drivs framåt - tillse att en struktur och ansvarsfördelning för fortsatt arbete är definierad vid projektslut	Mat- och livsmedels-systemet	2017-2019 (tillsättning/etablering genomförd, genomförande av strategin pågår)	A: 3 550 tkr B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	Det offentliga har hörsammat behov som framkom i arbetet med strategin och genom det statliga näringslivspaketet Hållbara Gotland haft möjlighet att realisera den gemensamma resursen
Etablering av en tydlig struktur och ansvarsfördelning för det fortsatta utvecklingsarbetet av mat- och livsmedelsnäringarna	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (styrgrupp för projektet ”Gotland är mat”, samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	När projektet avslutas 2019 ska struktur och ansvarsfördelning finnas	Mat- och livsmedels-systemet	Mars 2018 – augusti 2019 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	
Etablering av struktur för genomförande av Tillväxtprogram för Gotland 2016-2020	Näringslivsstrateg Region Gotland	Genom samarbete och samverkan säkra hållbart genomförande av regional mat- och livsmedelsstrategi och Tillväxtprogram för Gotland 2016-2020	Mat- och livsmedels-systemet	2017-2018 (planering pågår)	Representanter förväntas bidra med egen tid	Samarbetsgrupp för genomförande av styrkeområde inom tillväxtprogrammet
Erfarenhetsutbyte och samverkan i nätverk med andra regioner och områden	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (näringslivsstrateg Region Gotland, representant för Länsstyrelsen Gotland)	Bidra till mer effektivt genomförande av Gotlands mat- och livsmedelsstrategi	Mat- och livsmedels-systemet.	2017-2019 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	Nätverk Sydost med offentliga aktörer från Gotland, Kalmar, Blekinge, Skåne och Kronoberg startat

Erfarenhetsutbyte och samverkan för att stärka genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin med hjälp av de regionala strategierna	Näringslivsstrateg Region Gotland (processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi, representant för Länsstyrelsen)	Stärka mat- och livsmedelsnäringarna regionalt, exempelvis genom att ta rollen som testbädd för olika satsningar	Mat- och livsmedels-systemet	2017-2025 (pågår)	B: Offentliga medel genom Region Gotland och Länsstyrelsen	
---	---	--	------------------------------	-------------------	--	--

2.4 Övergripande perspektiv: hållbar tillväxt

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Årlig mat- och livsmedelskonferens för resultatpridning, kunskapshöjning och nätverkande	Styrgrupp för projekt "Gotland är mat" (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Stimulera ökat och fortsatt engagemang för genomförande av strategin genom att visa på resultat och erbjuda en plattform för samverkan och samarbete	Mat- och livsmedels-systemet	Halv- eller heldag 2018 (planering pågår)	A: 150 tkr B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/ Region Gotland)* + ev. deltagaravgifter	
Dialog inom mat- och livsmedelssystemet kring tillvägagångs-sätt för hur hållbarhetsarbete ska vara en naturlig del av utveckling och affärsmässiga beslut	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Underlag för konkretisering av kommande aktiviteter	Mat- och livsmedels-systemet	Mars-oktober 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/ Region Gotland)*, egna medel i samarbetsgruppen	Workshopserien MatPlus i Kalmar kan vara ett inspirerande exempel. Under två år ska forskare och experter samtala om hållbarhet med beslutsfattare i livsmedelsbranschen.

2.5 Utvecklingsområde: fortsatt varumärkesarbete

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Gotlands Skördefestival	Hushållningssällskapet Gotland, LRF, Gotland Grönt Centrum AB, Roma IF, Roma Intresseförening,	Vara en mötesplats för livsmedelsproduktion och ge ökad kunskap om Gotland som kulinariskt besöksmål	Konsument	Årligen i september	A: Självfinansierande B: Sponsorer + deltagaravgifter	Årligen återkommande festival som startade 2013 när Gotland var Matlandethuvudstad. Utpekade målgrupper är

	Studieförbundet Vuxenskolan					barnfamiljer, kulinariska turister och personer intresserade av de gröna näringarna
Mat- och dryckesfestivalen "Gotland Gastronomy Week 2018"	Restaurang Lindgården (Njut av Gotland, Visby Centrum, Goda Gotland m.fl.)	Etablera årlig mat- och dryckesfestival för hela ön som vänder sig till besökare och gotlänningar	Primärproduktion, Förädling, Handel, Restaurang och Konferens, Matturism	180426-180429 (planering pågår)	B: Europeiska regionala utvecklingsfonden + EU-projektet Hansa (Interreg Central Baltic) + sponsorer + anmälningsavgift för deltagande företag	Ambitionen är ett återkommande evenemang med 2018 som startår
Identifiera aktiviteter för att utveckla förhållningssättet till varumärket Gotland som många inom mat och livsmedel är beroende av	Näringslivsstrategi mat och livsmedel, Region Gotland (strategi gotländsk attraktionskraft/ varumärke, Region Gotland)	Underlag för konkretisering av kommande aktiviteter	Mat- och livsmedelsnäringarna på Gotland	Maj-november 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/ Region Gotland)*	

2.6 Utvecklingsområde: omvärldsbevakning

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Grön Framtidsdag 2018	LRF Gotland (Växa Sverige, Mellanskog, Hushållningssällskapet)	Inspiration och framtidsspaningar för nytänkande	Primärproduktion, Förädling, Matturism	180222 (genomförd)	A: Självfinansierande B: Sponsorer + avgifter från utställare och besökare	Ambition om att det ska bli en återkommande dag
Projekt "Ökad livsmedelsförädling" (delområde omvärldsbevakning)	Gotland Grönt Centrum AB	Skapa efterfrågade system/metoder för spridning av kunskap om marknadstrender samt metoder för att utveckla företagens marknadsföring och försäljning	Förädling	2017-2019 (pågår)	A: 7 181 tkr B: varav Hållbara Gotland (Tillväxtverket/ Region Gotland) + Europeiska regionala utvecklingsfonden 7 033 tkr, resterande deltagaravgifter	Brett projekt som innehåller aktiviteter inom flera utvecklingsområden

Identifiera relevanta forum och/eller metoder för bevakning av utvecklingen inom miljö och klimat	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (Gotland Grönt Centrum AB, Blått Centrum Gotland, Tillväxt Gotland m.fl.)	Ge bättre förutsättningar för företag att ta tillvara nya affärsmöjligheter som miljö- och klimatutmaningarna innebär	Mat- och livsmedelsnäringsarna på Gotland	April 2018-2019 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	
Identifiera relevanta forum och/eller metoder för bevakning av teknikutvecklingen inom livsmedelsproduktion	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (Gotland Grönt Centrum AB, Blått Centrum Gotland, Tillväxt Gotland m.fl.)	Ge förutsättningar för företag att ta tillvara nya affärsmöjligheter som bygger på ny teknik	Mat- och livsmedelsnäringsarna på Gotland	April 2018-2019 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	
Skapa översikt över nationella och regionala projekt inom teman som kan vara relevanta för mat- och livsmedelsnäringsarna	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (näringslivsstrateg Region Gotland, representant för Länsstyrelsen, Gotland Grönt Centrum AB, Blått Centrum Gotland)	Ge förutsättningar för företag att ta del av ny kunskap och knyta nya kontakter	Mat- och livsmedelsnäringsarna på Gotland	2017-2019 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	Exempelvis inom innovation, energi, klimat respektive vattenfrågor genom bland annat projekt eller forum som SAMLA (RISE), och Foodinova (Krinova/Inkubera).

2.7 Utvecklingsområde: marknadsutveckling

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Utökad produktionskapacitet hos Gotlands Slakteri (flytt av delar av verksamheten från Stockholm)	Svenskt Butikskött AB	Konsolidering av företagets produktion för att kunna svara upp på marknadens behov	Primärproduktion, Handel (företagets kunder och leverantörer)	2017-2018 (pågår)	A:15 mnkr B: Privat	Flytten innebär större fraktvolym och fler transporter till/från Stockholm/Mälardalen, vilket medför möjligheter till samarbete med andra gotländska företag
Projekt ”Ökad livsmedelsförädling” (delområde samarbete inom distribution, försäljning och	Gotland Grönt Centrum AB (Svenskt Butikskött/ Gotlands Slakteri, Stafva	Utforska vilka företag som har kapacitet och vilja att samarbeta på kommersiella villkor i ett pilotförsök för att nå en marknad utanför Gotland	Förädling	2018 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland), Europeiska regionala utvecklingsfonden	Svenskt Butikskött tog initiativ till aktiviteten. Kan resultera i en affärsmodell som fler företag kan använda.

marknadsföring mellan stora och små företag)	Gårdsmejeri och Halfvede Musteri).					
Projekt ”Nya tryffelupplevelser”	Gotlands Tryffelörening	Skapa nya upplevelser kring tryffel som kan nå nya målgrupper	Primärproduktion, Förädling	2018-2019 (pågår)	A: 221 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	
Projekt ”Ny industriell utveckling/Almi Expand” (delområde om e-handelstjänst för gotländska livsmedel)	Almi Företagspartner Gotland AB	Kartlägga intresset för gemensam e-handelstjänst bland gotländska livsmedelsproducenter, främst för försäljning till konsumenter	Förädling	2018 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland), samt deltagaravgifter	
Dialog mellan producenter för att undersöka intresset för egna märkesvaror (EMV)	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Underlag för konkretisering av kommande aktiviteter	Förädling	September-december 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	Avstämning med projektet ”Ökad livsmedelsförädling”
Dialog mellan producenter och det offentliga för att undersöka intresset för ökad kunskap om offentlig upphandling	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Underlag för konkretisering av kommande aktiviteter	Primärproduktion, Förädling, Offentlig måltid	Mars-oktober 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	Region Gotland har ett nytt arbetssätt för offentliga måltider (löpande upphandlingar, kortare avtalsperioder m.m.)
Dialog med ansvariga för livsmedelsexport inom Business Sweden och Team Sweden Livsmedel	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (samarbetsgrupp för styrkeområde mat och livsmedel)	Underlag för konkretisering av kommande aktiviteter	Mat- och livsmedelsnäringsarna på Gotland	April - december 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	För Gotland är det viktigt att inom exportområdet ta del av nationella resurser som satsas. Avstämning med projektet ”Ökad livsmedelsförädling”

2.8 Utvecklingsområde: ökad förädlingsgrad

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Projekt ”Ökad livsmedelsförädling”	Gotland Grönt Centrum AB	Skapa plattform för samverkan inom innovation och kunskapsutveckling	Förädling	2017-2020 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland),	Brett projekt som innehåller aktiviteter

(delområde process- och teknikutveckling)	(intresserade livsmedelsföretag på Gotland)				Europeiska regionala utvecklingsfonden	inom flera utvecklingsområden
Projekt ”Fossilfritt kött på Gotland”	LRF Gotland	Genom ny kunskap och nya metoder inleda omställningsfas för tre lantbruksföretag	Primärproduktion, Förädling, Handel, Kund	2018-2020 (planering pågår)	A: 3 266 tkr B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)	

2.9 Utvecklingsområde: kompetensutveckling och kompetensförsörjning

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Projekt ”Effektiva ägarskiften på Gotland”	LRF Gotland	Koncept för ägar- och generations-skiften som ska bidra till nya affärsmöjligheter för landsbygdsföretag	Primärproduktion	2018-2020 (pågår)	A: 1 459 tkr B: varav 1 359 tkr Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland, resterande privat (LRF)	
Projekt ”Framtidens företagare på Gotland”	LRF Gotland	Ökad kompetens genom ledarskapsutbildning och nätverk för erfarenhetsutbyte	Primärproduktion	2018 (pågår)	A: 312 tkr B: varav 200 tkr Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland, resterande privat (LRF)	Målgruppen är primärproduktion och då främst rotfrukter och trädgård
Projekt ”Greppa Näringen”	Länsstyrelsen (LRF, Jordbruksverket)	Öka lantbruksföretagens konkurrenskraft och minska negativ miljöpåverkan	Primärproduktion	2015-2020 (pågår)	A: 8 285 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet. Enskild rådgivning, kurser och informationsinsatser.
Projekt ”Ekologisk produktion”	Länsstyrelsen	Öka den ekologiska produktionen och lantbruksföretagens konkurrenskraft	Primärproduktion	2016-2020 (pågår)	A: 1 843 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet. Enskild rådgivning, kurser och informationsinsatser.
Projekt ”Ett rikt odlingslandskap”	Länsstyrelsen	Bevara och öka natur- och kultur-miljövärden i odlingslandskapet. och bidra till	Primärproduktion	2018-2020 (pågår)	A: 4 232 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet. Enskild rådgivning,

		lantbruksföretagens konkurrenskraft.				kurser och informationsinsatser.
Projekt ”Ett rikt odlingslandskap – nätverk, samverkan och nya metoder”	Länsstyrelsen	Bevara och öka natur- och kultur-miljövärden i odlingslandskapet och bidra till lantbruksföretagens konkurrenskraft	Primärproduktion	2018-2020 (pågår)	A: 2 344 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet. Informationsinsatser.
Projekt ”Skapa nya jobb på landsbygden”	Länsstyrelsen	Öka möjligheterna för sysselsättning inom alla näringar på landsbygden	Landsbygdsföretag	2018-2020 (pågår)	A: 1 649 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Inte specifikt för mat och livsmedel. Enskild rådgivning, kurser och informationsinsatser.
Projekt ”Kommersiell service”	Länsstyrelsen	Ökad service på landsbygden	Handel (dagligvarubutiker)	2018-2020 (pågår)	A: 611 tkr B: Landsbygdsprogrammet	Enskild rådgivning
Dialog inom mat- och livsmedelssystemet, inklusive det offentliga och akademi, för att synliggöra aktuellt kompetensbehov	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi, strateg för arbetsmarknad och kompetensförsörjning, Region Gotland (regionala kompetensplattformen)	Klargöra kompetensbehovet och identifiera tillvägagångssätt för att hantera behoven	Mat- och livsmedelsnäringarna på Gotland	April - december 2018 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	

2.10 Utvecklingsområde: innovation och produktutveckling

Aktivitet	Ansvarig (+ nyckelaktörer)	Mål	Målgrupp	Genomförande (+ status 180307)	Finansiering	Kommentar
Förstudie ”Hållbart vattenbruk – något för Gotland?”	Länsstyrelsen Gotland (Blått Centrum Gotland)	Undersöka möjligheterna för hållbart vattenbruk på Gotland	Primärproduktion, Förädling	2017-2018 (pågår)	A: 512 tkr B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)	Resultatet från förstudien kan utgöra grund för konkreta projektansökningar, t.ex. testanläggning för akvaponi
Projekt ”Ökad livsmedelsförädling” (delområde produkt- och förpackningsutveckling)	Gotland Grönt Centrum AB	Deltagarna har fått tillgång till kunskap om innovativa och hållbara förpacknings- och förädlingstekniker samt samarbetar i ökad utsträckning	Förädling	2017-2020 (pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland), Europeiska regionala utvecklingsfonden	Brett projekt som innehåller aktiviteter inom flera utvecklingsområden

		med innovationsaktörer regionalt och nationellt				
Projekt ”Ny industriell utveckling/Almi Expand”	Almi Företagspartner Gotland AB	Stärka konkurrenskraft och innovationsförmåga hos företag som arbetar med industriella processer (som exempelvis livsmedelsindustri)	Förädling	2017-2019 (pågår)	A: 18 879 tkr B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland), samt deltagaravgifter	Brett projekt som innehåller aktiviteter inom flera områden med utgångspunkt från företagets behov
Projekt ”Kulturspannmålskonferens – arena för spridning av ny innovativ kunskap”	Gutekorn ekonomisk förening	Stimulera intresse för att odla och förädla kulturspannmål	Primärproduktion	2017-2018 (genomförd)	A: 277 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	Slutredovisning mars 2018
Projekt ”Kulturspannmål på Gotland – internationell konferens och kvalitetsarbete”	Hushållningssällskapet Gotland	Stimulera intresse för att odla och förädla kulturspannmål	Primärproduktion	2017-2018 (genomförd)	A: 72 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	Slutredovisning mars 2018. Koppling finns till projektet ovan.
Projekt ”Linsodling på Gotland”	Gotland Grönt Centrum AB (Hushållningssällskapet Gotland, Nordisk Råvara)	Få igång odling av linser på Gotland som kan leda till förädling på Gotland	Primärproduktion	2017-2019 (pågår)	A: 802 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	
Genomförande av Gastronomiska Matverk Gotland	Goda Gotland	Stimulera nya samarbeten som främjar innovation och möjliggör att nya produkter kommer ut på marknaden	Primärproduktion, Förädling, Handel	Årligen sedan 2013	A: Ideellt arbete B: Sponsorer	Gotlands bidrag till Gastronomiska Matverk 2018 är ett smakrikt delikatessknäcke av gotländska kulturspannmål utvecklat av Hejde Knäcke, Urban Allmungs (Havdhem) och Gutekorn
Projekt ”Fasta fiskeredskap utvecklar småskaligt fiske på Gotland”	Hushållningssällskapet Gotland	Utveckla det småskaliga fisket på Gotland, bl.a. med nya fiskeredskap och samarbeten med andra regioner	Primärproduktion	2017-2018 (pågår)	A: 153 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	
Projekt ”Produktutveckling och marknadsföring gotländsk fisk”	Hushållningssällskapet Gotland	Öka värdet av och tillgängligheten på lokalt fångad fisk, bl.a. genom lansering av nya produkter	Primärproduktion, Handel, Kund	2017-2018 (pågår)	A: 308 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	

Projekt "Hållbar förvaltning av flundra på Gotland"	Uppsala Universitet Campus Gotland, forskningsstationen Ar (Länsstyrelsen Gotland)	Hållbar förvaltning av flundra	Primärproduktion	2017-2019 (pågår)	A: 667 tkr B: varav 617 kr Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland, resterande Länsstyrelsen	
Projekt "Fiskodling med växthus fas 1"	Forum Östersjön	Projektering och samverkan kring fullskalig anläggning på södra Gotland bl.a. genom att hämta kunskap och erfarenhet från etablerade odlingar	Primärproduktion	2017-2018 (pågår)	A: 575 tkr B: varav 500 tkr Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland, resterande privat	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet
Projekt "Akvaponi – recirkulerande vattenbruk"	Slite Utveckling AB	Utreda förutsättningar för etablering av anläggning för fiskodling kopplad till odling i växthus	Primärproduktion	2017-2018 (pågår)	A: 319 tkr B: Leader Gute via Jordbruksverket och Region Gotland	Särskild betydelse för miljömässig hållbarhet
Dialog med ansvariga för forskningsprojektet "Hållbara besök"	Processledaren för Gotlands mat- och livsmedelsstrategi (Uppsala Universitet Campus Gotland, näringslivsstrateg besöksnäring, Region Gotland)	Ge förutsättningar för företag att ta del av ny kunskap inom entreprenörskap och innovation med fokus på mat och dryck	Mat- och livsmedelsnäringarna på Gotland	2018-2019 (planering pågår)	B: Hållbara Gotland (Tillväxtverket/Region Gotland)*	"Hållbara besök" är ett mångvetenskapligt program, med innovation och entreprenörskap som ett av sex temaområden. Utgångspunkten är den nya kryssningskajen i Visby och Gotland som besöksplats.

2.11 Företagsstöd som ska bidra till utveckling

Mat- och livsmedelsområdet är ett tydligt identifierat utvecklingsområde, såväl regionalt som nationellt. Det gör att det bland annat finns vissa särskilt utpekade möjligheter för företagare inom mat- och livsmedelsnäringarna att söka offentliga stöd till sina satsningar. Nedan syns aktuella regionala stödmöjligheter.

Målgrupp	Typ av stöd	Syfte	Ansvarig myndighet	Läs mer här
Företag inom primärproduktionen	Investeringsstöd (landsbygdsprogrammet 2014-2020)	Öka konkurrenskraften i jordbruks- och trädgårdsföretag	Länsstyrelsen	http://www.lansstyrelsen.se/Gotland/Sv/lantbruk-och-landsbygd/landsbygdsutveckling/landsbygdsprogrammet-2014-2020/Pages/default.aspx
Företag på landsbygden (exkl till primärproduktion)	Investeringsstöd (landsbygdsprogrammet 2014-2020)	Skapa sysselsättning på landsbygden	Länsstyrelsen	http://www.lansstyrelsen.se/Gotland/Sv/lantbruk-och-landsbygd/landsbygdsutveckling/landsbygdsprogrammet-2014-2020/Pages/default.aspx
Små och medelstora företag inom förädling	Investeringsstöd (Hållbara Gotland)	För investeringar som leder till ökad vidareförädling av gotländska livsmedelsprodukter och ökad försäljning av gotländska livsmedelsprodukter utanför Gotland	Region Gotland	http://www.gotland.se/95703
Små och medelstora företag inom förädling	Stöd till företagsutveckling (ordinarie möjligheter Region Gotland och möjligheter genom Hållbara Gotland)	För insatser som utvecklar företag inom mat- och livsmedelsnäringarna och som leder till ökad vidareförädling av gotländska livsmedelsprodukter och ökad försäljning av gotländska livsmedelsprodukter utanför Gotland	Region Gotland	http://gotland.se/89495 http://www.gotland.se/95703